

Мороз А.І.

здобувач другого рівня вищої освіти,

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Гарасим Т.О.

СОЦІОЛІНГВІСТИЧНІ ВАРІАЦІЇ ІДІОСТИЛЮ: КУЛЬТУРНІ ТА СОЦІАЛЬНІ ВПЛИВИ НА ОСОБИСТІСНЕ САМОВИРАЖЕННЯ НА ПРИКЛАДІ РОМАНУ “О ПРЕКРАСНИЙ НОВИЙ СВІТ” ОЛДОСА ГАКСЛІ

Метою дослідження є аналіз мовного самовираження персонажів у романі Олдоса Гакслі “О Прекрасний новий світ!” через призму ідіостилю та соціолінгвістики, з акцентом на мовні особливості, що пов’язані з соціальним статусом, гендером і соціокультурним контекстом. Особлива увага звертається на те, як різні соціальні групи використовують мову для вираження влади, освіти або підлеглості соціальній системі, а також як ці мовні стратегії взаємодіють із соціокультурним контекстом.

Ідіостиль, який є важливою лінгвістичною категорією, відображає індивідуальні мовні особливості людини. Водночас він не існує в ізоляції, а є результатом впливу соціальних і культурних факторів, що визначають мовне самовираження особистості. Ідіостиль пов’язаний з соціолінгвістикою, яка вивчає варіації мови залежно від соціальних контекстів, таких як культурне походження, гендер, соціальний клас і мовний контакт. Важливо підкреслити, що ідіостиль не лише відображає індивідуальні уподобання, а й соціокультурний контекст, у якому функціонує мова [3, с. 117].

У романі Олдоса Гакслі “О Прекрасний новий світ!” мовлення персонажів чітко відображає їхній соціальний статус і підкреслює нерівність у суспільстві. Люди вищого статусу використовують складні і офіційні вирази, які підкреслюють їхню освіченість і владу. Наприклад, фраза “*Community, Identity, Stability*” [1, с. 7]

Персонажі з нижчим статусом використовують прості, повторювані фрази, що відображають автоматичність їхнього мислення та підкореність системі. Наприклад, речення “*But every one belongs to every one else*” [1, с. 43] символізує злиття індивідуумів у єдину соціальну машину без місця для особистого вибору чи самовираження. Між персонажами з різним соціальним статусом виникають мовні бар’єри, які підкреслюють їхню нерівність. Приклад “*You can’t make flivvers without steel-and you can’t make tragedies without social instability*” [1, с. 151], демонструє контраст між тими, хто має право на самостійне мислення, і тими, хто підкорений контролю.

Між чоловіками та жінками спостерігаються різниці в мовній поведінці, що відображає їхні соціальні ролі. Жінки зазвичай прагнуть уникати конфліктів, додають емоційність та описовість до своїх висловлювань: “*Why don’t you take soma when you have these dreadful ideas of yours? You’d forget all about them*” [1, с. 167]. Чоловіки, натомість, висловлюються впевнено та рішуче, що

підкреслює їхню незалежність і відмову від підкорення: “*But I don’t want comfort. I want God, I want poetry, I want real danger, I want freedom, I want goodness. I want sin*” [1, с. 163].

Ці гендерні стратегії в мовленні не лише відображають внутрішні переживання персонажів, а й допомагають створити атмосферу соціальної нерівності та боротьби за індивідуальність.

Таким чином, мова персонажів у романі відображає їхній соціальний статус, гендерні ролі та взаємодію з соціокультурним середовищем. Мовні варіації вказують на різницю між соціальними групами і служать інструментом для виявлення цінностей, що домінують у світі роману, а також для демонстрації конфліктів між індивідуальністю та соціальною системою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Huxley, Aldous. *Brave New World*. London: Chatto & Windus, 1932.
2. Simpson, Paul. *Stylistics: A Resource Book for Students*. London: Routledge, 2004.
3. Wardhaugh, R. *An Introduction to Sociolinguistics*. Oxford: Blackwell Publishing, 2010. URL: https://www.academia.edu/31761449/An_Introduction_to_Sociolinguistics

Трушковська А.Д.

здобувач другого рівня вищої освіти,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Бондарчук О.Ю.

ПОНЯТТЄВИЙ СКЛАДНИК КОНЦЕПТУ "STAMMTISCH" У НІМЕЦЬКІЙ ЛІНГВОКУЛЬТУРІ

Під впливом певного національного світобачення, архетипних уявлень, культурно-історичного досвіду народу формується ментальний образ світу, основою якого є система базових для кожного народу концептів [1, с. 24]. Концептуальні дослідження мовних явищ є важливим інструментом для глибшого розуміння культури та менталітету носіїв мови, оскільки концепти відображають специфічні уявлення про світ, притаманні певній лінгвокультурі.

Об’єктом цього дослідження є концепт “Stammtisch” у німецькій лінгвокультурі, а **предметом** – поняттєвий складник обраного концепту. Відповідно, **метою роботи** є розглянути та описати поняттєвий складник концепту “Stammtisch” у німецькій лінгвокультурі.

З погляду когнітивної лінгвістики та психології концепт – “це одиниця ментальності, свідомості, пам’яті, якою оперує людина в процесі мислення та за допомогою якої здійснюється, зберігається та відображається зміст досвіду та знань”; із погляду лінгвокультурології – “це одиниця, яка виражає етнонаціональну специфіку та вербалізується в словах, фразеологізмах та інших мовних засобах” [2, с. 70]. У структурі концепту виокремлюють три складники: поняттєвий, образний та оцінний. Предметом дослідження цієї роботи є саме